

Čudovit vrt

je rezultat premišljenega

Med desetimi slovenskih vrtov, ki sem jih imel priložnost obiskati v zadnjih dveh desetletjih, je bilo takšnih, ki so jih načrtovali strokovnjaki (in ne uredili lastniki sami), morda za prste ene roke. Zanimivo, kako sposobni smo Slovenci. Še pred desetletji smo gradili hiše, pri katerih arhitektov ni bilo niti blizu, v zadnjem obdobju pa se je ta pristop pri gradnji naših domov le spremenil. Pri vrtovih pa smo še vedno »mojstri za vse«.

Besedilo: Stane Sušnik
Fotografije: arhiv lastnikov

Vrt, ki obkroža stanovanjsko-poslovno hišo na gorenjskem podeželju, je dokaz, da je vredno zaupati izkušenemu krajinarju ali oblikovalcu vrtov. Družina se je tja preselila pred približno desetimi leti, hiša je že stala, okolico pa sta zasedali večja trata in nekaj drevnine.

Lastniki so se zavedali, da nimajo ustreznega strokovnega znanja, da bi se sami lotili preureditve približno 3000 m² velikega zemljišča, ki obdaja hišo. Zato so poklicali Bernardo Strgar Schulz, ki ima skoraj dvajset let izkušenj z vzgojo in sajenjem trajnic, pa tudi strokovno izobrazbo o oblikovanju vrtov. Svoj predlog je izoblikovala na podlagi več srečanj z lastniki, ob upoštevanju njihovih želja in danosti zemljišča.

2

načrta

1 Trata, ki se razteza od hiše proti okolici, ni z ničemer omejena v smeri proti sosednjim travnikom. Na njenem robu stoji ljubka senčna uta. **2** Hiša stoji na robu vasi, obdaja jo velik vrt s trato, najlepši pogled pa se družini ponuja skozi veliko panoramsko okno v gornji etaži. **3** Grede s trajnicami so pravzaprav najbolj barvite jeseni, ko se listje okrasnih trav, pa tudi nekaterih grmovnic, odene v zlate in rdečkaste odtenke. **4** Umetno ustvarjena vzpetina pred vhodom v hišo, ki povezuje parkirišče s stanovanjsko etažo, spomladi zaživi z množico rumenih narcis. **5** Ista vzpetina se že junija obarva drugače – prevladuje izstopajoča modrina kadulje sorte 'Caradonna'.

3

4

5

Ena od želja lastnikov je bila tudi čim manj zahtevna nega bodočega vrta. A danes je na vrtu veliko rastlin. Prevladujejo trajnice, a vseh skupaj jih je morda kak ducat različnih vrst ali sort. Vendar so zasajene v večjih skupinah ali v ritmičnih nizih. Po treh letih, odkar so jih posadili, mednje pa premišljeno postavili več manjših vednozelenih grmov (predvsem pušpan), cvetoče trajnice v kombinaciji z okrasnimi travami ustvarjajo tako lepe vtise, da so lastniki povsem pripravljeni sprejeti dejstvo, da trajnice zaslužijo nekoliko več sprotne nege.

Bernarda je prislunila lastnikom in ublažila, omehčala nekatere ostre robove, tako pri opornih zidovih, hišnih vogalih kot pri ostrih zasukih gabrove žive meje. Zasaditve trajnic in grmovnic na gredah v mehkih linijah obrobajo večjo trato, ki jo za razliko od večine slovenskih trat (pri katerih lastniki neusmiljeno pulijo in škropijo vsak širokolistni plevel) sestavlja več širokolistnih zeli kot pa travnih vrst. A ker je trata redno košena in leži na ilovnati zemlji, poleg tega pa je podnebje pod Karavankami vselej dovolj vlažno,

6 Zasebni del vrta je nekoliko skrit za hišo. Tam so ohranili nekaj starih sadnih dreves in postavili igrala. **7** Premišljena kombinacija strukture in barvnih odtenkov: levo je svetla modrina vrbice (*Amsonia tabernaemontana*), spredaj so listi znane trave *Imperata cylindrica* 'Red Baron', desno pa enak odtenek zaznamo v socvetjih kadulje *Salvia* 'Caradonna'. **8** Trata neopazno preide v sosednji travnik, prehod pa nakazuje vse nižja zasaditev grmovnic in trajnic, ki obdajajo elipsasto oblikovano trato. **9** Ko kadulje na vzpetini odcvetijo, jih porežejo in takrat stopijo v ospredje homulice (*Sedum* 'Matrona'). **10** Avgusta imajo v cvetličnih gredah glavno vlogo plamenke (*Phlox paniculata*), ki zasajene v ritmičnem zaporedju ustvarjajo vtis drobnih belih oblakov, ki obdajajo trato. **11** September bo na tem vrtu posebej barvit: rumeno listje vrbic bo pogled vodilo k jesensko obarvani gabrovi živi meji v ozadju; rdeči listi okrasnega drena se odražajo v temnih socvetjih homulice, belina cvetov gaver pa se povezuje s svetlimi socvetji drobnih nebin v ozadju. Nič ni kar tako, naključno, tam, kjer je.

je prav privlačna, tudi s cvetočimi trobenticami, marjeticami in drugimi »pleveli«.

Posebnost domiselne rešitve Bernarde Strgar Schulz, usklajene z željo lastnikov, naj se vrt v smeri proti sosednjim travnikom in poljem ne zapira, je dejstvo, da med vrtno trato in sosednjim travnikom, ki ga kmet redno kosi, ni nobene fizične bariere. Nad polji in travniki se vzpenja predgorje Karavank ... čudovit pogled, ki ga lastniki uživajo skozi ogromno panoramsko okno svojega doma.

Hiša je tudi poslovni prostor družinskega podjetja, zato so lastniki želeli, naj vrt njihovim strankam ponudi lepo podobo, ki se spreminja skozi letne čase. Hkrati so nekatere poglede, tako proti sosednjim hišam kot v smeri proti sami hiši, želeli nekoliko zastreti. To je oblikovalka dosegla s sajenjem in presajanjem različnih vrst dreves, med njimi so srčevac, ambrovec, čuga in himalajski bor. V zasebnem delu vrta, ki leži nekoliko odmaknjeno, za hišo, so ohranili več starih sadnih dreves. Tja so umestili nekaj igral za otroke in intimni koticček za posedanje v redkih trenutkih počitka.

Bernardin izbor trajnic je nastal spontano, a hkrati premišljeno. Upoštevala je željo lastnikov, naj se ogiba živim barvam cvetov. Izjema so zgodnje pomladanske narcise (rumene) in globoka modrina kadulje sorte 'Caradonna' (*Salvia*), ki poskrbi za prehod iz pomladi v poletje. Takrat ji dela družbo pri nas skoraj neznana trajnica vrbica (*Amsonia tabernaemontana*) z nebesno modrimi socvetji. Poleti imajo glavno besedo belo cvetoče skupine plamenk (*Phlox paniculata*), dresni (*Persicaria bistorta* 'Superba'), homulice (*Sedum* 'Matrona'), gavre (*Gaura*), številne okrasne trave ... Da so gole površine gredic čim prej prekrite, skrbijo prekrivne rastline, kot so krvomočnice (*Geranium*) in valdštajnija (*Waldsteinia ternata*).

Večje skupine enakih rastlin, najsi bodo trajnice, trave ali striženi pušpani, ustvarjajo vzorce, dinamiko in svojevrsten ritem. Tako prenehamo opazovati posamične cvetove in začnemo dojemati vrt kot celoto. To je ena od odlik tega izjemno oblikovanega in bogatega vrta, enega najlepših, kar sem jih doslej videl pri nas.

